

การพัฒนารูปแบบการสร้างทักษะการเอาตัวรอดเมื่อต้องเผชิญภัยอันตราย และการเผชิญภาวะฉุกเฉินของครูพี่เลี้ยง สถาบันพัฒนาสุขภาพะเขตเมือง พื้นที่ตั้งจังหวัดนนทบุรี

เกศรา โชนำชัยสิริ^a, วิยดา บุญเลื่อง^{**}, วิราวรรณ เอี้ยงลักกะ^{***}

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนารูปแบบ ประเมินความรู้ และประเมินความพึงพอใจ การสร้างทักษะการเอาตัวรอดเมื่อต้องเผชิญภัยอันตรายและการเผชิญภาวะฉุกเฉิน ของครูพี่เลี้ยง สถาบันพัฒนาสุขภาพะเขตเมือง พื้นที่ตั้งจังหวัดนนทบุรี การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยและพัฒนา (Research and development) โดยใช้แบบสอบถามความพึงพอใจและแบบสอบถามความรู้ของครูพี่เลี้ยง 35 คน ผู้ปกครองเด็ก 35 คน และผู้ใช้รูปแบบ 35 คน ซึ่งมีความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม โดยมีค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค เท่ากับ 0.95 วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และ t-test

ผลการศึกษาพบว่า ระยะเวลาที่ 1 ได้รูปแบบการพัฒนาแบบการสร้างทักษะการเอาตัวรอดเมื่อต้องเผชิญภัยอันตรายและการเผชิญภาวะฉุกเฉิน ส่วนระยะเวลาที่ 2 ก่อนการฝึกอบรมครูพี่เลี้ยงมีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ ร้อยละ 46.32 แต่หลังการฝึกอบรมมีคะแนนเฉลี่ยสูงขึ้นเป็นร้อยละ 85.73 และความพึงพอใจของครูพี่เลี้ยงภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}=4.39$, $SD=0.52$) ส่วนผู้ปกครองมีความพึงพอใจภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}=4.64$, $SD=0.41$) และผู้ใช้รูปแบบภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุดเช่นกัน ($\bar{X}=4.66$, $SD=0.44$) ซึ่งโดยภาพรวมมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}=4.52$, $SD=0.48$) ข้อเสนอแนะควรมีการอบรมรูปแบบการสร้างทักษะการเอาตัวรอดให้ครูพี่เลี้ยงเด็กปีละ 1 ครั้ง และนำแนวทางไปศึกษาในศูนย์พัฒนาเด็กปฐมวัยหน่วยงานอื่น เพื่อปรับปรุงรูปแบบให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

คำสำคัญ: การพัฒนาแบบ; ทักษะการเอาตัวรอด; อันตรายและภาวะฉุกเฉิน; ครูพี่เลี้ยงเด็ก

^a นักวิชาการสาธารณสุขชำนาญการพิเศษ สถาบันพัฒนาสุขภาพะเขตเมือง กรมอนามัย กระทรวงสาธารณสุข

^{**} นายแพทย์เชี่ยวชาญ สถาบันพัฒนาสุขภาพะเขตเมือง กรมอนามัย กระทรวงสาธารณสุข

^{***} พยาบาลวิชาชีพปฏิบัติการ สถาบันพัฒนาสุขภาพะเขตเมือง กรมอนามัย กระทรวงสาธารณสุข

^a Corresponding author: เกศรา โชนำชัยสิริ Email: siri.ketsara@gmail.com

รับบทความ: 11 เม.ย. 66; รับบทความแก้ไข: 20 เม.ย. 66; ตอรับตีพิมพ์: 21 เม.ย. 66; ตีพิมพ์ออนไลน์ 21 พ.ค. 66

Development of Survival Skills Model When Encountering Dangers and Emergencies for Child Mentors in Metropolitan Health and Wellness Institution, Nonthaburi Province

Ketsara Choknumchaisiri^a, Wiyada Boonlueang^{**}, Wirawan Eanglakka^{***}

Abstract

The purpose of this research and development study was to develop and assess knowledge and satisfaction of a survival skill program for mentors in a Metropolitan Health and Wellness Institution located in Nonthaburi, as well as to evaluate their satisfactions with the program. This study collected the data on satisfaction and knowledge using questionnaires with 35 mentors and 35 parents, for a total of 70 samples who used the model. The instrument was tested for reliability yielding Cronbach's alpha coefficient of 0.95, indicating high reliability. The data were analyzed using frequencies, percentages, means, standard deviations, and t-test.

Results from the study showed that, in phase 1, mentors developed the survival skills in dangerous and emergency encounters. In phase 2, mentors' knowledge was evaluated both before and after the training. Prior to training, the average score was at 46.32 percent, while the average score increased significantly to 85.73 percent. Overall, mentors' satisfaction with the program was rated at the highest level ($\bar{X}=4.39$, $SD=0.52$), with parents and model users also rated their satisfaction at a high level ($\bar{X}=4.64$, $SD=0.41$ and $\bar{X}=4.66$, $SD=0.44$, respectively). These findings suggested that the model should be applied in operational agency work.

Keywords: Model development; Survival skills; Dangers and emergencies; Child mentor

^a Public Health Technical Officer, Senior Professional Level

^{**} Medical Physician, Expert Level

^{***} Registered Nurse, Practitioner Level

Metropolitan Health and Wellness Institution, Department of Health, Ministry of Public Health

^a Corresponding author: Ketsara Choknumchaisiri Email: siri.ketsara@gmail.com

Received: Apr. 11, 23; Revised: Apr. 20, 23; Accepted: Apr. 21, 23; Published Online: May 21, 23

บทนำ

สถานการณ์ไม่พึงประสงค์หรือภาวะฉุกเฉินเป็นสถานการณ์ที่สามารถเกิดขึ้นได้ตลอดเวลา ในศูนย์พัฒนาเด็กปฐมวัย โดยเฉพาะมีผลกระทบต่อจิตใจและการรับรู้ของประชาชนในประเทศ หากไม่สามารถตอบสนองต่อสถานการณ์ไม่พึงประสงค์หรือภาวะฉุกเฉินได้อย่างมีประสิทธิภาพ ส่งผลให้เกิดความเสียหายต่อประชาชน ดังนั้นศูนย์พัฒนาเด็กปฐมวัย จำเป็นต้องมีการประเมินความรุนแรงของเหตุการณ์ไม่พึงประสงค์หรือภาวะฉุกเฉิน และเตรียมพร้อมรับมือ เพื่อให้มั่นใจว่าสามารถลดผลกระทบให้เกิดความเสียหายน้อยที่สุด ให้สามารถเผชิญภัยอันตรายและภาวะฉุกเฉิน เอาตัวรอดจากเหตุการณ์ไม่พึงประสงค์ที่เกิดขึ้นได้ ดังนั้นควรมีแผนปฏิบัติการรองรับสถานการณ์ไม่พึงประสงค์หรือภาวะฉุกเฉินที่อาจเกิดขึ้น เพื่อให้มีแนวทางในการจัดการที่เหมาะสม สามารถลดระดับความรุนแรงของผลกระทบที่เกิดขึ้นต่อประชาชน และทำให้กระบวนการทำงานที่สำคัญสามารถกลับคืนสู่สภาวะปกติในระยะเวลาที่เหมาะสม ผู้ปกครองและครูพี่เลี้ยงเด็ก มีความมั่นใจว่าศูนย์พัฒนาเด็กปฐมวัยมีความพร้อมสามารถดำเนินงานและให้บริการเด็กปฐมวัยได้อย่างต่อเนื่อง

การแก้ไขปัญหาความรุนแรงในเด็กและเยาวชน การป้องกันความรุนแรง (Violence) เป็นภัยสุขภาพที่เกิดจากปัจจัยภายนอกและส่งผลกระทบต่อสุขภาพของประชาชนทั้งทางร่างกายและจิตใจ จากการประชุมสมาชิกทั่วไป องค์การสหประชาชาติ⁽¹⁾ กำหนดเป้าหมายที่ 3-Good Health and Wellbeing รับรองการมีสุขภาพและความเป็นอยู่ที่ดีของคนทุกช่วงอายุ เพื่อบรรลุเป้าหมายเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน (Sustainable Development Goals-SGDs) โดยในเป้าหมายที่ 3.4.1 มุ่งเน้นที่จะลดการเสียชีวิตก่อนวัยอันควร หรือ Premature mortality เพื่อเพิ่มอายุขัย เฉลี่ยเป็น 80 ปี สำหรับประเทศไทย การบาดเจ็บจากการถูกรังแก (X85-Y09) เป็นการดำเนินงานภายใต้เป้าหมายที่ 3.4.1 ลดการเสียชีวิตก่อนวัยอันควรเนื่องจากสาเหตุภายนอก (External causes) โดยสาเหตุการบาดเจ็บและเสียชีวิตจากการถูกรังแก ส่งผลให้ผู้ถูกรังแกได้รับความเสียหายทั้งทางด้านร่างกายและจิตใจและสามารถเกิดขึ้นได้ในทุกเพศ ทุกวัย ทั้งทางตรงและทางอ้อม ซึ่งการดำเนินงานป้องกันความรุนแรงจากการถูกรังแก ซึ่งเป็นความรุนแรงระหว่างบุคคล (Interpersonal violence) และเกิดขึ้นโดยมีการไตร่ตรองไว้ก่อน (Intentional violence) จึงต้องมีกลยุทธ์ที่แตกต่างกัน เนื้อหาความรุนแรงจากการถูกรังแก จะแบ่งเป็น 4 กลุ่ม ที่เป็นปัญหาสำคัญตามนิยามขององค์การอนามัยโลก⁽²⁾ ได้แก่ วัยเด็กอายุ 0-18 ปี เยาวชนอายุ 10-29 ปี วัยผู้ใหญ่อายุ 30-59 ปี และวัยสูงอายุอายุ 60 ปีขึ้นไป⁽³⁾ โดยเมื่อตกอยู่ในสถานการณ์ฉุกเฉินจึงจำเป็นต้องมีทักษะการเอาตัวรอดเมื่อต้องเผชิญภัยอันตรายและการเผชิญภาวะฉุกเฉิน เช่น ทักษะหนี ซ่อน สู้ ยกตัวอย่างเช่น เมื่อเจอกับเหตุการณ์กราดยิง สิ่งแรกที่ต้องทำคือวิ่งหนีทางออกที่ปลอดภัยจากสถานที่นั้นให้เร็วที่สุด เช่น ประตูทางออกฉุกเฉิน โดยขณะวิ่งพยายามเงยบ่าให้มากที่สุดและวิ่งให้ไวที่สุด และอย่ากลับเข้าไปในพื้นที่นั้นเด็ดขาด และหากเป็นไปได้ให้พาเพื่อนและคนรอบข้างออกไปด้วย ทั้งนี้การหนีออกจากที่เกิดเหตุควรไปให้ไกลที่สุด เพราะหากไม่ไกลอาจจะอยู่ในระยะการยิงของอาวุธปืนได้ อย่างน้อยควรพาตัวเองออกไปไกลกว่าระยะ 600 เมตร หลังจากนั้นหาที่ซ่อน กรณีวิ่งเจอทางตัน หรือหนีไม่ทัน ระวังอย่าซ่อนหลังประตู เพราะประตูมักเป็นจุดแรกๆ ที่คนร้ายเล็งเป็นเป้า และประตูไม่สามารถกันกระสุนได้ หากซ่อนควรมองหาที่หลบที่กันกระสุนได้ หากเลือกหลบในห้อง ให้ล็อกและนำวัตถุที่มีน้ำหนักมาขวางประตูไว้ เมื่อเราซ่อนทำตัวให้เงียบที่สุด และอย่าลืมปิดเสียง

โทรศัพท์ด้วยพร้อมกับหรีแสงให้เหลือน้อยที่สุด ถ้าซ่อนตัวได้ให้รองจนกว่าสถานการณ์จะสงบ และสู้ ซึ่งเป็นทางออกสุดท้ายหากหนีไม่ได้แล้ว ต้องหันมาสู้เพื่อหาทางรอด ต้องพยายามมีสติให้มากที่สุด อันดับแรกคือมองหาอาวุธ อุปกรณ์ใกล้ตัว เช่น ปากกา ขาแว่น หรืออะไรที่จับถนัดมือ ในการต่อสู้ให้มุ่งไปที่จุดอ่อนของผู้ร้าย เช่น ตา ต้นคอ หรือจุดอ่อนอื่นๆ เมื่อคนร้ายเสียหลักเราก็พยายามหนีให้เร็วที่สุด ที่สำคัญ เมื่อตกอยู่ในสถานการณ์ไม่คาดคิด เราอาจจะสูญเสียการได้ยิน หรืออาการหูดับ เนื่องจากอาการตื่นตระหนก หัวใจเต้นเร็ว ไม่รับรู้สิ่งรอบตัว ต้องตั้งสติ ไม่โวยวาย เงียบ และหนีให้เร็วที่สุด⁽⁴⁾

สถาบันพัฒนาสุขภาพระดับเขตเมือง กรมอนามัย ให้ความสำคัญในเรื่องความปลอดภัยตามพระราชบัญญัติป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย พ.ศ. 2550 มาอย่างต่อเนื่อง และสนับสนุนให้มีการดำเนินการเพื่อป้องกันภัยอันตราย ที่อาจเกิดขึ้นต่อชีวิตและทรัพย์สินของทางราชการหรือบุคคล ซึ่งสถาบันพัฒนาสุขภาพระดับเขตเมืองพื้นที่ตั้งจังหวัดนนทบุรี เปิดให้บริการศูนย์พัฒนาเด็กปฐมวัย อายุ 3 เดือน ถึง 3 ขวบ 3 เดือน และมีครูพี่เลี้ยงในการดูแลเด็กปฐมวัย จำนวน 35 ราย คณะผู้วิจัยตระหนักถึงความสำคัญในการให้ความรู้และส่งเสริมทักษะให้กับครูพี่เลี้ยง จึงมีการพัฒนารูปแบบการสร้างทักษะการเอาตัวรอดเมื่อต้องเผชิญภัยอันตรายและการเผชิญภาวะฉุกเฉินของครูพี่เลี้ยงพื้นที่ดังกล่าว เพื่อให้ครูพี่เลี้ยงมีทักษะการเอาตัวรอดเมื่อต้องเผชิญภัยอันตราย มีทักษะการแก้ปัญหาเมื่อเผชิญภาวะฉุกเฉิน สามารถปฏิบัติตามแนวทางปฏิบัติตัวในสถานการณ์ที่ไม่พึงประสงค์ ครูพี่เลี้ยงมีความรู้และมีความพร้อมในการจัดการสถานการณ์ดังกล่าวได้ สามารถช่วยเหลือเด็กปฐมวัยที่อยู่ในการดูแลให้ปลอดภัย ป้องกันและลดความเสียหายหรือผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นที่ศูนย์พัฒนาเด็กปฐมวัย ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อพัฒนารูปแบบการสร้างทักษะการเอาตัวรอดเมื่อต้องเผชิญภัยอันตรายและการเผชิญภาวะฉุกเฉินของครูพี่เลี้ยง สถาบันพัฒนาสุขภาพระดับเขตเมือง พื้นที่ตั้งจังหวัดนนทบุรี ที่สอดคล้องกับความต้องการของครูพี่เลี้ยง
2. เพื่อประเมินความรู้ของครูพี่เลี้ยงต่อการใช้ รูปแบบการพัฒนารูปแบบการสร้างทักษะการเอาตัวรอดเมื่อต้องเผชิญภัยอันตรายและการเผชิญภาวะฉุกเฉินของครูพี่เลี้ยง สถาบันพัฒนาสุขภาพระดับเขตเมือง พื้นที่ตั้งจังหวัดนนทบุรี
3. เพื่อประเมินความพึงพอใจของครูพี่เลี้ยงและผู้ใช้รูปแบบการพัฒนารูปแบบการสร้างทักษะการเอาตัวรอดเมื่อต้องเผชิญภัยอันตรายและการเผชิญภาวะฉุกเฉินของครูพี่เลี้ยง สถาบันพัฒนาสุขภาพระดับเขตเมือง พื้นที่ตั้งจังหวัดนนทบุรี
4. เพื่อประเมินความพึงพอใจของผู้ปกครองในการมีส่วนร่วมในการพัฒนารูปแบบการสร้างทักษะการเอาตัวรอดเมื่อต้องเผชิญภัยอันตรายและการเผชิญภาวะฉุกเฉินของครูพี่เลี้ยง สถาบันพัฒนาสุขภาพระดับเขตเมือง พื้นที่ตั้งจังหวัดนนทบุรี

วิธีดำเนินการวิจัย

รูปแบบการวิจัย การวิจัยครั้งนี้เป็นแบบการวิจัยและพัฒนา (Research and development) ซึ่งมีวิธีการดำเนินงานวิจัยแบ่งเป็น 2 ระยะ ดังนี้

ระยะที่ 1 การพัฒนารูปแบบการสร้างทักษะการเอาตัวรอดเมื่อต้องเผชิญภัยอันตราย และการเผชิญภาวะฉุกเฉินของครูพี่เลี้ยง สถาบันพัฒนาสุขภาวะเขตเมือง พื้นที่ตั้งจังหวัดนนทบุรี

ประชากร

1. ครูพี่เลี้ยง สถาบันพัฒนาสุขภาวะเขตเมือง พื้นที่ตั้งจังหวัดนนทบุรี จำนวน 35 คน ซึ่งเป็นผู้ที่เข้าร่วมอบรมการพัฒนารูปแบบหลักสูตรทักษะการเอาตัวรอดเมื่อต้องเผชิญภัยอันตราย เพื่อสร้างทักษะ การเผชิญ ภาวะฉุกเฉินของครูพี่เลี้ยง สถาบันพัฒนาสุขภาวะเขตเมือง พื้นที่ตั้งจังหวัดนนทบุรี
2. ผู้ปกครองเด็กปฐมวัยที่รับบริการในสถานอนามัยเด็กกลาง สถาบันพัฒนาสุขภาวะเขตเมือง พื้นที่ตั้ง จังหวัดนนทบุรี จำนวน 35 คน
3. ผู้ใช้การพัฒนารูปแบบหลักสูตรทักษะการเอาตัวรอดเมื่อต้องเผชิญภัยอันตราย เพื่อสร้างทักษะ การเผชิญภาวะฉุกเฉินของครูพี่เลี้ยง สถาบันพัฒนาสุขภาวะเขตเมือง พื้นที่ตั้งจังหวัดนนทบุรี จำนวน 35 คน

วิธีดำเนินการวิจัย ระยะที่ 1 ดังนี้

มีการประชุม ประเมินสถานการณ์ และสภาพปัญหา การกำหนดรูปแบบและการพัฒนารูปแบบ ตามที่กำหนด เมื่อได้รูปแบบการสร้างทักษะการเอาตัวรอดเมื่อต้องเผชิญภัยอันตรายและการเผชิญภาวะฉุกเฉิน ของครูพี่เลี้ยง สถาบันพัฒนาสุขภาวะเขตเมือง พื้นที่ตั้งจังหวัดนนทบุรี โดยมีการวัดและประเมินทักษะ ของครูพี่เลี้ยง และฝึกปฏิบัติทักษะการเอาตัวรอดเมื่อต้องเผชิญภัยอันตรายและการเผชิญภาวะฉุกเฉิน จึงนำมา กำหนดเป็นกิจกรรม ประกอบด้วย 4 กิจกรรม ใช้เวลาในการจัดกิจกรรม 6 ชั่วโมง (1 วัน) ประกอบด้วย

- แผนการจัดกิจกรรมที่ 1** ฝึกทักษะการประเมินสถานการณ์เมื่อต้องเผชิญภัยอันตราย เพื่อความปลอดภัย ของครูพี่เลี้ยงและเด็กปฐมวัย 2 ชั่วโมง
- แผนการจัดกิจกรรมที่ 2** การเอาตัวรอดเมื่อต้องเผชิญภัยอันตรายของครูพี่เลี้ยงและเด็กปฐมวัย 1 ชั่วโมง
- แผนการจัดกิจกรรมที่ 3** การฝึกเด็กปฐมวัยให้ช่วยเหลือตนเองได้เมื่อต้องเผชิญภัยอันตราย 2 ชั่วโมง
- แผนการจัดกิจกรรมที่ 4** การขอความช่วยเหลือจากเจ้าหน้าที่รักษาความปลอดภัยหรือเจ้าหน้าที่ตำรวจ เมื่อต้องเผชิญภัยอันตราย 1 ชั่วโมง

ระยะที่ 2 นำรูปแบบการสร้างทักษะการเอาตัวรอดเมื่อต้องเผชิญภัยอันตรายและการเผชิญ ภาวะฉุกเฉินของครูพี่เลี้ยง สถาบันพัฒนาสุขภาวะเขตเมือง พื้นที่ตั้งจังหวัดนนทบุรี มาประเมินผล

วิธีดำเนินการวิจัย ระยะที่ 2 ดังนี้

การประเมินผลรูปแบบการสร้างทักษะการเอาตัวรอดเมื่อต้องเผชิญภัยอันตรายและการเผชิญ ภาวะฉุกเฉินของครูพี่เลี้ยง สถาบันพัฒนาสุขภาวะเขตเมือง พื้นที่ตั้งจังหวัดนนทบุรี โดยการประเมิน ความพึงพอใจและการประเมินความรู้

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

- 1) ครูพี่เลี้ยง สถาบันพัฒนาสุขภาวะเขตเมือง พื้นที่ตั้งจังหวัดนนทบุรี จำนวน 35 คน ซึ่งเป็นผู้ที่เข้าร่วม อบรมการพัฒนารูปแบบหลักสูตรทักษะการเอาตัวรอดเมื่อต้องเผชิญภัยอันตราย เพื่อสร้างทักษะการเผชิญ ภาวะฉุกเฉินของครูพี่เลี้ยง

2) ผู้ปกครองเด็กปฐมวัยที่รับบริการในสถานอนามัยเด็กกลาง สถาบันพัฒนาสุขภาพเขตเมือง พื้นที่ตั้งจังหวัดนนทบุรี จำนวน 35 คน

3) ผู้ใช้การพัฒนารูปแบบหลักสูตรทักษะการเอาตัวรอดเมื่อต้องเผชิญภัยอันตราย เพื่อสร้างทักษะการเผชิญภาวะฉุกเฉินของครูพี่เลี้ยง จำนวน 35 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1) แบบสอบถามปัจจัยส่วนบุคคล จำนวน 8 ข้อ

2) แบบสอบถามความรู้ของครูพี่เลี้ยง การพัฒนารูปแบบการสร้างทักษะการเอาตัวรอดเมื่อต้องเผชิญภัยอันตรายและการเผชิญภาวะฉุกเฉิน จำนวน 20 ข้อ

3) แบบสอบถามความพึงพอใจของครูพี่เลี้ยง การพัฒนารูปแบบการสร้างทักษะการเอาตัวรอดเมื่อต้องเผชิญภัยอันตรายและการเผชิญภาวะฉุกเฉิน จำนวน 16 ข้อ

4) แบบสอบถามความพึงพอใจของผู้ปกครอง การพัฒนารูปแบบการสร้างทักษะการเอาตัวรอดเมื่อต้องเผชิญภัยอันตรายและการเผชิญภาวะฉุกเฉิน จำนวน 16 ข้อ

5) แบบสอบถามความพึงพอใจผู้ใช้ในการพัฒนารูปแบบการสร้างทักษะการเอาตัวรอดเมื่อต้องเผชิญภัยอันตรายและการเผชิญภาวะฉุกเฉิน จำนวน 16 ข้อ

การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

เครื่องมือที่ใช้ในงานวิจัย ผ่านขั้นตอนการตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหาโดยผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน ค่าความตรงของเนื้อหา (IOC) เท่ากับ 0.92 และค่าความเที่ยงของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ซึ่งผู้วิจัยนำแบบสอบถามไปทดลองใช้ Tryout จำนวน 30 คน กับกลุ่มตัวอย่างที่มีลักษณะคล้ายคลึงกับกลุ่มตัวอย่างที่ศึกษา ได้ค่าสัมประสิทธิ์อัลฟาของครอนบาค (Cronbach's alpha coefficient) เท่ากับ 0.95 ซึ่งมีค่าความเชื่อมั่นสูง สามารถนำไปใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลได้

วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยทำหนังสือขอความอนุเคราะห์ตอบแบบประเมินผลโครงการวิจัย โดยประสานงานกับผู้เข้าร่วมฝึกอบรม ซึ่งแจ้งให้ทราบถึงโครงการวิจัยและวัตถุประสงค์ของโครงการวิจัย หากยินดีเข้าร่วมโครงการวิจัย โดยความสมัครใจ ผู้เข้าร่วมฝึกอบรมลงนามในแบบบันทึกยินยอมการเข้าร่วมวิจัย (Consent form) และตอบแบบสอบถามการพัฒนารูปแบบการสร้างทักษะการเอาตัวรอดเมื่อต้องเผชิญภัยอันตรายและการเผชิญภาวะฉุกเฉินของครูพี่เลี้ยง สถาบันพัฒนาสุขภาพเขตเมือง พื้นที่ตั้งจังหวัดนนทบุรี ซึ่งจะใช้เวลาในการตอบประมาณ 10-15 นาที

การพิทักษ์สิทธิ์ของกลุ่มตัวอย่าง

โครงการวิจัยได้รับการรับรองจากคณะกรรมการจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ของกรมอนามัย กระทรวงสาธารณสุข หมายเลข 620/2566 ลงวันที่ 12 มีนาคม 2566 และให้ลงนามยินยอมก่อนเข้าร่วมการวิจัย โดยผู้วิจัยชี้แจงวัตถุประสงค์ในการทำวิจัยให้ชัดเจน โดยข้อมูลทุกอย่างที่ได้จากการวิจัยจะเก็บไว้เป็นความลับ ไม่มีผลกระทบต่อผู้ตอบแบบสอบถาม ซึ่งผู้วิจัยจะนำเสนอผลการศึกษ่ออกมาในลักษณะภาพรวม

เก็บข้อมูลเป็นความลับและทำลายข้อมูลหลังจากเสร็จสิ้นการวิจัย ข้อมูลนำมาใช้ประโยชน์ในการวิจัยครั้งนี้เท่านั้น หากผู้เข้าร่วมการวิจัยไม่ประสงค์เข้าร่วมการวิจัย สามารถถอนตัวออกจากการวิจัยได้ตลอดเวลา

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลผล การพัฒนารูปแบบการสร้างทักษะการเอาตัวรอดเมื่อต้องเผชิญภัยอันตราย และการเผชิญภาวะฉุกเฉินของครูพี่เลี้ยง สถาบันพัฒนาสุขภาวะเขตเมือง พื้นที่ตั้งจังหวัดนนทบุรี ภาพรวมของโครงการ ดังนี้

- 1) วิเคราะห์ข้อมูลส่วนบุคคลและข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยใช้สถิติพรรณนา ได้แก่ การแจกแจงความถี่ หาค่าร้อยละ และนำเสนอในรูปตาราง ประกอบคำบรรยาย
- 2) วิเคราะห์ความรู้ในการอบรม โดยหาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และ t-test
- 3) วิเคราะห์ความพึงพอใจ โดยหาค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน แปลผลเป็นระดับ

ผลการวิจัย

ระยะที่ 1 การพัฒนารูปแบบการสร้างทักษะการเอาตัวรอดเมื่อต้องเผชิญภัยอันตราย และการเผชิญภาวะฉุกเฉินของครูพี่เลี้ยง สถาบันพัฒนาสุขภาวะเขตเมือง พื้นที่ตั้งจังหวัดนนทบุรี

รูปแบบการสร้างทักษะการเอาตัวรอดเมื่อต้องเผชิญภัยอันตรายและการเผชิญภาวะฉุกเฉินของครูพี่เลี้ยง ประกอบด้วย 4 กิจกรรม ใช้เวลาในการจัดกิจกรรม 6 ชั่วโมง (1 วัน) ประกอบด้วย

แผนการจัดกิจกรรมที่ 1 ฝึกทักษะการประเมินสถานการณ์เมื่อต้องเผชิญภัยอันตราย เพื่อความปลอดภัยของครูพี่เลี้ยงและเด็กปฐมวัย 2 ชั่วโมง

วัตถุประสงค์	ขอบเขตเนื้อหา	กิจกรรมระดับบุคคล	กลวิธี	สื่อพัฒนาทักษะ	วิธีการประเมินผล	สิ่งสนับสนุน-แหล่งข้อมูล
1. เพื่อพัฒนารูปแบบการสร้างทักษะการเอาตัวรอดเมื่อต้องเผชิญภัยอันตรายของครูพี่เลี้ยง 2. เพื่อให้ครูพี่เลี้ยงมีความรู้ความเข้าใจสามารถประเมินสถานการณ์เกี่ยวกับเหตุการณ์อันตราย	1. รูปแบบการสร้างทักษะการเอาตัวรอดเมื่อต้องเผชิญภัยอันตราย 2. แนวคิดหลักเกี่ยวกับการเอาตัวรอดเมื่อต้องเผชิญภัยอันตราย	1. วิทยากรบรรยายการสร้างทักษะการเอาตัวรอดเมื่อต้องเผชิญภัยอันตราย 2. วิเคราะห์ปัญหาและสะท้อนสิ่งที่ต้องการเห็นร่วมกัน	1. บรรยาย 2. อภิปราย & แลกเปลี่ยนเรียนรู้ 3. ร่วมวิเคราะห์ปัญหาที่ทำให้เกิดเหตุการณ์ภัยอันตรายได้	เอกสารประกอบกรบรรยายนำเสนอแนวคิดหลักเกี่ยวกับเหตุการณ์ภัยอันตราย	1. สื่อสารตรงประเด็น 2. การแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับเหตุการณ์อันตรายได้ถูกต้อง	1. แนวคิดหลักเกี่ยวกับเหตุการณ์เผชิญภัยอันตราย

แผนการจัดกิจกรรมที่ 2 การเอาตัวรอดเมื่อต้องเผชิญภัยอันตราย ของครูที่เลี้ยงและเด็กปฐมวัย 1 ชั่วโมง

วัตถุประสงค์	ขอบเขตเนื้อหา	กิจกรรมระดับบุคคล	กลวิธี	สื่อพัฒนาทักษะ	วิธีการประเมินผล	สิ่งสนับสนุนแหล่งข้อมูล
1. เพื่อประเมินความรู้ของครูที่เลี้ยงต่อการใช้รูปแบบการสร้างทักษะการเอาตัวรอดเมื่อต้องเผชิญภัยอันตราย 2. เพื่อให้ผู้เข้าอบรมเข้าใจคุณลักษณะของเด็กปฐมวัยและสามารถใช้รูปแบบการเอาตัวรอดเมื่อต้องเผชิญภัยอันตราย	1. ประเมินความรู้ของครูที่เลี้ยง	1. ทำแบบประเมินความรู้ 2. วิทยากรบรรยายบริบท โครงสร้างของสถาบันพัฒนาสุขภาพเขตเมืองอย่างมีส่วนร่วม 3. แบ่งกลุ่มผู้เข้ารับการอบรม กลุ่มละ 8 คน 4. ผู้เข้ารับการอบรมศึกษาคู่มือ	1. การบรรยาย 2. กระบวนการกลุ่ม	1. เอกสารประกอบกรบรรยาย 2. VTR การประชุม 3. สื่อแผนเผชิญเหตุเมื่อเกิดเหตุการณ์ที่ไม่พึงประสงค์	1. ประเมินจากการทำแบบประเมินความรู้ 2. การสังเกต 3. การมีส่วนร่วม 4. การนำเสนอ 5. สถานการณ์ของปัญหา	1. VTR การเอาตัวรอดเมื่อต้องเผชิญภัยอันตรายและการเผชิญภาวะฉุกเฉิน

แผนการจัดกิจกรรมที่ 3 การฝึกเด็กปฐมวัยให้ช่วยเหลือตนเองได้เมื่อต้องเผชิญภัยอันตราย 2 ชั่วโมง

วัตถุประสงค์	ขอบเขตเนื้อหา	กิจกรรมระดับบุคคล	กลวิธี	สื่อพัฒนาทักษะ	วิธีการประเมินผล	สิ่งสนับสนุนแหล่งข้อมูล
1. เพื่อให้ผู้เข้าอบรมสามารถประเมินพัฒนาการเด็กแต่ละช่วงวัย เนื่องจากเด็กปฐมวัยในแต่ละช่วงอายุจะมีความสามารถในการช่วยเหลือตนเองได้แตกต่างกัน	1. พัฒนาการเด็กแต่ละช่วงวัย	1. วิทยากรบรรยาย 2. คู่มือประเมินพัฒนาการเด็กปฐมวัย 3. การฝึกปฏิบัติการเอาตัวรอดเมื่อต้องเผชิญภัยอันตราย	1. บรรยาย 2. เกริ่นนำ 3. ฝึกปฏิบัติจริง	1. เอกสารประกอบกรบรรยาย 2. สื่อพัฒนาการของเด็กปฐมวัย 3. สื่อแตกต่างกันในแต่ละช่วงอายุ	1. สังเกต 2. สังเกต 3. การตอบคำถาม	คู่มือบันทึกสุขภาพแม่และเด็ก

แผนการจัดกิจกรรมที่ 4 การขอความช่วยเหลือจากเจ้าหน้าที่รักษาความปลอดภัยหรือเจ้าหน้าที่ตำรวจเมื่อต้องเผชิญภัยอันตราย 1 ชั่วโมง

วัตถุประสงค์	ขอบเขตเนื้อหา	กิจกรรมระดับบุคคล	กลวิธี	สื่อพัฒนาทักษะ	วิธีการประเมินผล	สิ่งสนับสนุนแหล่งข้อมูล
1. เพื่อให้ผู้เข้าอบรมสามารถขอความช่วยเหลือจากเจ้าหน้าที่รักษาความปลอดภัยหรือเจ้าหน้าที่ตำรวจ 2. เพื่อประเมินความพึงพอใจรูปแบบการสร้างทักษะการเอาตัวรอดเมื่อต้องเผชิญภัยอันตราย	1. การขอความช่วยเหลือจากเจ้าหน้าที่รักษาความปลอดภัยหรือเจ้าหน้าที่ตำรวจ 2. การประเมินความพึงพอใจ	1. วิทยากรบรรยาย การดำเนินงานตามกระบวนการ 2. การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ 3. ทำแบบประเมินความพึงพอใจ	1. บรรยาย เกริ่นนำ	1. เอกสารประกอบกรบรรยาย 2. VTR การประชุมซ้อมแผนเผชิญเหตุเมื่อเกิดเหตุการณ์ที่ไม่พึงประสงค์	1. ประเมินจากความพึงพอใจ 2. สังเกตการณ์มีส่วนร่วม	1. VTR การประชุมเชิงปฏิบัติการ ซ้อมแผนเผชิญเหตุเมื่อเกิดเหตุการณ์ที่ไม่พึงประสงค์

สรุปผลการวิจัยระยะที่ 1 จากการประชุม ประเมินสถานการณ์ และสภาพปัญหา จากนั้นนำมากำหนดรูปแบบและการพัฒนารูปแบบตามที่กำหนด ทำให้ได้รูปแบบการสร้างทักษะการเอาตัวรอดเมื่อต้องเผชิญภัยอันตรายและการเผชิญภาวะฉุกเฉินของครูที่เลี้ยง สถาบันพัฒนาสุขภาวะเขตเมือง พื้นที่ตั้งจังหวัดนนทบุรี ตามแผนการจัดกิจกรรมที่ 1-4 ข้างต้น

ระยะที่ 2 นำรูปแบบการสร้างทักษะการเอาตัวรอดเมื่อต้องเผชิญภัยอันตรายและการเผชิญภาวะฉุกเฉินของครูที่เลี้ยง สถาบันพัฒนาสุขภาวะเขตเมือง พื้นที่ตั้งจังหวัดนนทบุรี มาทดลองใช้และประเมินผล

การประเมินผลรูปแบบการสร้างทักษะการเอาตัวรอดเมื่อต้องเผชิญภัยอันตรายและการเผชิญภาวะฉุกเฉินของครูที่เลี้ยง โดยการประเมินความพึงพอใจและการประเมินความรู้ ดังนี้

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และแปลผล ของความพึงพอใจของครูที่เลี้ยง ผู้ปกครอง และผู้ใช้รูปแบบการสร้างทักษะการเอาตัวรอด

ความพึงพอใจ	\bar{X}	SD	การแปลผล
1) ความพึงพอใจของครูที่เลี้ยง	4.39	0.52	มากที่สุด
2) ความพึงพอใจของผู้ปกครอง	4.64	0.41	มากที่สุด
3) ความพึงพอใจของผู้ใช้รูปแบบ	4.66	0.44	มากที่สุด
รวม	4.52	0.48	มากที่สุด

จากตารางที่ 1 พบว่า ความพึงพอใจของครูที่เลี้ยงอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}=4.39$, $SD=0.52$) ความพึงพอใจของผู้ปกครองอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}=4.64$, $SD=0.41$) ความพึงพอใจของผู้ใช้รูปแบบอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}=4.66$, $SD=0.44$) ความพึงพอใจภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}=4.52$, $SD=0.48$) เช่นกัน

ตารางที่ 2 การเปรียบเทียบระดับความรู้ของครูที่เลี้ยง ก่อนและหลังการฝึกอบรมพัฒนารูปแบบการสร้างทักษะการเอาตัวรอด (n=35)

	คะแนนความรู้เฉลี่ยที่ได้	ร้อยละ	\bar{X}	SD	t	p-value
ก่อนฝึกอบรม	8	46.32	10.21	3.62	7.85*	0.045*
หลังฝึกอบรม	18	85.73	16.45	3.81		

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 2 พบว่า ก่อนการฝึกอบรมครูที่เลี้ยงมีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับร้อยละ 46.32 แต่หลังการฝึกอบรมมีคะแนนเฉลี่ยสูงขึ้นเป็นร้อยละ 85.73 พบว่าความรู้ก่อนและหลังฝึกอบรมมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

สรุปผลการวิจัยระยะที่ 2 ความพึงพอใจของครูที่เลี้ยงอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}=4.39$, $SD=0.52$) ความพึงพอใจของผู้ปกครองอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}=4.64$, $SD=0.41$) ความพึงพอใจของผู้ใช้รูปแบบอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}=4.66$, $SD=0.44$) ความพึงพอใจภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}=4.52$, $SD=0.48$) เช่นกัน ส่วนความรู้ก่อนการฝึกอบรมพัฒนารูปแบบการสร้างทักษะการเอาตัวรอดเมื่อต้องเผชิญภัยอันตรายและการเผชิญภาวะฉุกเฉิน ครูที่เลี้ยงมีคะแนนเฉลี่ยของความรู้ความเข้าใจเท่ากับร้อยละ 46.32 แต่หลังการฝึกอบรมมีคะแนนเฉลี่ยสูงขึ้นเป็นร้อยละ 85.73 เมื่อเปรียบเทียบความรู้ก่อนและหลังการฝึกอบรมพบว่าความรู้ก่อนและหลังการฝึกอบรมมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

อภิปรายผล

1. รูปแบบการสร้างทักษะการเอาตัวรอดเมื่อต้องเผชิญภัยอันตรายและการเผชิญภาวะฉุกเฉินของครูที่เลี้ยง สถาบันพัฒนาสุขภาวะเขตเมือง พื้นที่ตั้งจังหวัดนนทบุรี

รูปแบบการสร้างทักษะการเอาตัวรอดเมื่อต้องเผชิญภัยอันตรายและการเผชิญภาวะฉุกเฉินของครูที่เลี้ยง สถาบันพัฒนาสุขภาวะเขตเมือง พื้นที่ตั้งจังหวัดนนทบุรี ที่พัฒนาขึ้นมีข้อดี คือสามารถนำทักษะที่ได้จากการฝึกอบรมมาใช้เมื่อต้องเผชิญภาวะฉุกเฉิน และมีความเหมาะสมกับสถานการณ์ปัจจุบัน เพราะในปัจจุบันมีเหตุการณ์ไม่พึงประสงค์ เช่นเหตุการณ์กราดยิง ซึ่งเป็นภาวะอันตรายและเป็นภาวะฉุกเฉิน ผู้เข้าฝึกอบรมสามารถนำความรู้และทักษะจากการฝึกอบรมมาใช้ ซึ่งมีทั้งหมด 4 กิจกรรม ใช้เวลาในการจัดกิจกรรม 6 ชั่วโมง (1 วัน) ประกอบด้วย

แผนการจัดกิจกรรมที่ 1 ฝึกทักษะการประเมินสถานการณ์เมื่อต้องเผชิญภัยอันตราย เพื่อความปลอดภัยของครูพี่เลี้ยงและเด็กปฐมวัย 2 ชั่วโมง

แผนการจัดกิจกรรมที่ 2 การเอาตัวรอดเมื่อต้องเผชิญภัยอันตราย ของครูพี่เลี้ยงและเด็กปฐมวัย 1 ชั่วโมง

แผนการจัดกิจกรรมที่ 3 การฝึกเด็กปฐมวัยให้ช่วยเหลือตนเองได้เมื่อต้องเผชิญภัยอันตราย 2 ชั่วโมง

แผนการจัดกิจกรรมที่ 4 การขอความช่วยเหลือจากเจ้าหน้าที่รักษาความปลอดภัยหรือเจ้าหน้าที่ตำรวจเมื่อต้องเผชิญภัยอันตราย 1 ชั่วโมง

ซึ่งในการฝึกปฏิบัติจะมีการใช้ทักษะหนี ซ่อน สู้ โดยจะมีการฝึกทักษะการประเมินสถานการณ์ การเอาตัวรอด การฝึกเด็กปฐมวัยให้ช่วยเหลือตนเองได้ การขอความช่วยเหลือจากเจ้าหน้าที่รักษาความปลอดภัยหรือเจ้าหน้าที่ตำรวจและเมื่อต้องเผชิญภัยอันตราย โดยผู้เข้าอบรมจะสามารถตัดสินใจได้ว่าควรจะใช้ทักษะใดเมื่อต้องเผชิญเหตุ ซึ่งในสถานการณ์ที่แตกต่างกันจะใช้ทักษะที่แตกต่างกันตามสถานการณ์ โดยรูปแบบการหนี ซ่อน สู้ เป็นหลักสากลที่ FBI ของสหรัฐอเมริกา และหน่วยงานบังคับใช้กฎหมายในหลายประเทศ นำมาใช้ แนะนำประชาชนในการเอาชีวิตรอดจากเหตุซึ่งจะหนีเมื่อ สามารถหาเส้นทางหลบหนีไปยังพื้นที่ปลอดภัยได้ ซ่อน เมื่อไม่สามารถหลบหนีออกจากพื้นที่อันตราย ให้หาสถานที่ปลอดภัยเพื่อซ่อนตัว และสู้ เป็นทางเลือกสุดท้าย เมื่อไม่สามารถหนี หรือซ่อนตัวจากคนร้ายได้ และคนร้ายกำลังจะเข้ามา ใช้ทุกวิธีการที่นึกได้ ในการต่อสู้เพื่อเอาชีวิตรอด หากมีโอกาสจึงขอความช่วยเหลือจากเจ้าหน้าที่ตำรวจ ซึ่งการเข้าฝึกอบรมการพัฒนาการสร้างความตระหนักรู้การเอาตัวรอดเมื่อต้องเผชิญภัยอันตรายและการเผชิญภาวะฉุกเฉิน จะทำให้ผู้เข้าฝึกอบรมมีประสบการณ์และสามารถตั้งสติในการรับมือกับสถานการณ์ฉุกเฉินได้ รวมถึงสามารถช่วยเหลือทั้งตนเองและเด็กปฐมวัยได้⁽⁴⁾

2. ความพึงพอใจต่อรูปแบบการสร้างทักษะการเอาตัวรอดเมื่อต้องเผชิญภัยอันตรายและการเผชิญภาวะฉุกเฉิน

จากผลการศึกษา พบว่า ระดับความพึงพอใจของครูพี่เลี้ยง สถาบันพัฒนาสุขภาพเขตเมือง พื้นที่ตั้งจังหวัดนนทบุรี ภาพรวมความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}=4.39$, $SD=0.52$) ระดับความพึงพอใจของผู้ปกครองเด็กปฐมวัยที่รับบริการ สถาบันพัฒนาสุขภาพเขตเมือง พื้นที่ตั้งจังหวัดนนทบุรี ภาพรวมความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}=4.64$, $SD=0.41$) ระดับความพึงพอใจของผู้ใช้รูปแบบการสร้างทักษะการเอาตัวรอดเมื่อต้องเผชิญภัยอันตรายและการเผชิญภาวะฉุกเฉินของครูพี่เลี้ยง สถาบันพัฒนาสุขภาพเขตเมือง พื้นที่ตั้งจังหวัดนนทบุรี ภาพรวมความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}=4.66$, $SD=0.44$) เมื่อพิจารณาภาพรวมของคะแนนความพึงพอใจ พบว่า ความพึงพอใจของครูพี่เลี้ยง ผู้ปกครองเด็กปฐมวัยที่รับบริการ ความพึงพอใจของผู้ใช้รูปแบบการสร้างทักษะการเอาตัวรอดเมื่อต้องเผชิญภัยอันตรายและการเผชิญภาวะฉุกเฉินของครูพี่เลี้ยง ภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุดเช่นกัน ($\bar{X}=4.52$, $SD=0.48$) ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ สอดคล้องกับงานวิจัยของ จิรฐา จรวงษ์⁽⁵⁾ ศึกษาการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมครูผลการวิจัยพบว่า มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุดเช่นกัน และสอดคล้องกับงานวิจัยของ พชรกมล กลั่นบุศย์⁽⁶⁾ ศึกษาหลักสูตรระยะสั้น หลักสูตรทักษะเอาตัวรอดได้เมื่อเกิดเหตุฉุกเฉิน สำหรับนักเรียน

หลักสูตรใหม่ พ.ศ. 2564 คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์ จังหวัดปทุมธานี มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุดเช่นกัน และสอดคล้องกับการศึกษาของ วิริณธ์ กิตติพิชัย⁽⁷⁾ ศึกษา การประเมินผลหลักสูตรการพัฒนาผู้บริหารสถาบันอุดมศึกษา (นบอ.) ตามโครงการเสริมสร้างความเข้มแข็งด้านการบริหารมหาวิทยาลัยใหม่ พบว่า มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุดเช่นกัน โดยสามารถอภิปรายผลได้ ดังนี้

1) ความพึงพอใจของครูพี่เลี้ยง สถาบันพัฒนาสุขภาพเขตเมือง พื้นที่ตั้งจังหวัดนนทบุรี พบว่าครูพี่เลี้ยง มีความพึงพอใจต่อการพัฒนารูปแบบการสร้างทักษะการเอาตัวรอดเมื่อต้องเผชิญภัยอันตรายและการเผชิญภาวะฉุกเฉินของครูพี่เลี้ยง สถาบันพัฒนาสุขภาพเขตเมือง พื้นที่ตั้งจังหวัดนนทบุรี อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}=4.39$, $SD=0.52$) เนื่องจากการจัดทำกรพัฒนารูปแบบการสร้างทักษะการเอาตัวรอดเมื่อต้องเผชิญภัยอันตรายและการเผชิญภาวะฉุกเฉินของครูพี่เลี้ยง มีความทันสมัยสอดคล้องกับสถานการณ์ปัจจุบัน มีความเหมาะสมส่งเสริมความรู้ ความสามารถของครูพี่เลี้ยง ส่งผลให้ครูพี่เลี้ยงมีความพึงพอใจในภาพรวมของด้านการบริการของเจ้าหน้าที่ในระดับมาก สอดคล้องกับการศึกษาของ พชรกมล กลั่นบุศย์⁽⁶⁾ ศึกษาหลักสูตรระยะสั้น หลักสูตรทักษะเอาตัวรอดได้เมื่อเกิดเหตุฉุกเฉิน สำหรับนักเรียนหลักสูตรใหม่ พ.ศ. 2564 คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์ จังหวัดปทุมธานี มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุดเช่นกัน และสอดคล้องกับการศึกษาของ วิริณธ์ กิตติพิชัย⁽⁷⁾ ศึกษาการประเมินผลหลักสูตรการพัฒนาผู้บริหารสถาบันอุดมศึกษา (นบอ.) ตามโครงการเสริมสร้างความเข้มแข็งด้านการบริหารมหาวิทยาลัยใหม่ พบว่า มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุดเช่นกัน

2) ความพึงพอใจของผู้ปกครองเด็กปฐมวัยที่รับบริการ สถาบันพัฒนาสุขภาพเขตเมือง พื้นที่ตั้งจังหวัดนนทบุรี พบว่าผู้ปกครองเด็กปฐมวัยที่รับบริการสถาบันพัฒนาสุขภาพเขตเมือง พื้นที่ตั้งจังหวัดนนทบุรี ต่อการพัฒนารูปแบบการสร้างทักษะการเอาตัวรอดเมื่อต้องเผชิญภัยอันตรายและการเผชิญภาวะฉุกเฉินของครูพี่เลี้ยง สถาบันพัฒนาสุขภาพเขตเมือง พื้นที่ตั้งจังหวัดนนทบุรี อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}=4.64$, $SD=0.41$) ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะว่า การจัดกิจกรรมให้ผู้ปกครองได้เข้าร่วมอบรมการพัฒนารูปแบบการสร้างทักษะการเอาตัวรอดเมื่อต้องเผชิญภัยอันตรายและการเผชิญภาวะฉุกเฉินของครูพี่เลี้ยง สถาบันพัฒนาสุขภาพเขตเมือง พื้นที่ตั้งจังหวัดนนทบุรี เป็นการเพิ่มทักษะให้กับตนเองและเด็กปฐมวัย สามารถเผชิญเหตุการณ์และแก้ไขสถานการณ์ได้อย่างทันท่วงที สอดคล้องกับการศึกษาของ สุกัญญา พรน้อย⁽⁸⁾ ศึกษาการพัฒนาตัวบ่งชี้ความปลอดภัยในโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน พบว่า มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุดเช่นกัน และสอดคล้องกับการศึกษาของ นภัสวรรณ พชรนสาร⁽⁹⁾ ศึกษา ความชุก ลักษณะ และปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการเกิดเหตุความรุนแรงขณะปฏิบัติงานในสถานที่ทำงานของบุคลากรทางการแพทย์ ผลการวิจัย พบว่า มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุดเช่นกัน

3) ความพึงพอใจของผู้ใช้การพัฒนารูปแบบการสร้างทักษะการเอาตัวรอดเมื่อต้องเผชิญภัยอันตรายและการเผชิญภาวะฉุกเฉินของครูพี่เลี้ยง สถาบันพัฒนาสุขภาพเขตเมือง พื้นที่ตั้งจังหวัดนนทบุรี พบว่าผู้ใช้การพัฒนารูปแบบการสร้างทักษะการเอาตัวรอดเมื่อต้องเผชิญภัยอันตรายและการเผชิญภาวะฉุกเฉิน

ของครูที่เลี้ยง สถาบันพัฒนาสุขภาพเขตเมือง พื้นที่ตั้งจังหวัดนนทบุรี อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}=4.66$, $SD=0.44$) ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า การจัดทำารพัฒนารูปแบบการสร้างทักษะการเอาตัวรอดเมื่อต้องเผชิญภัยอันตรายและการเผชิญภาวะฉุกเฉินของครูที่เลี้ยง มีการบรรยายละเอียดเนื้อหาสาระของเรื่องที่เกี่ยวข้องสถานการณ์ปัจจุบัน มีกิจกรรมการเรียนการสอนส่งเสริมให้ครูที่เลี้ยงได้พัฒนา การคิด ได้อภิปราย ซักถาม และแสดงความคิดเห็น สอดคล้องกับการศึกษาของ สุกัญญา พรน้อย⁽⁸⁾ ศึกษาการพัฒนาตัวบ่งชี้ความปลอดภัยในโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน พบว่า มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุดเช่นกัน สอดคล้องกับการศึกษาของ นภัทรวรรณ พชรธนาสาร⁽⁹⁾ ศึกษาความชุก ลักษณะ และปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการเกิดเหตุความรุนแรงขณะปฏิบัติงานในสถานทำงานของบุคลากรทางการแพทย์ ผลการวิจัยพบว่า มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุดเช่นกัน

3. ความรู้ก่อนและหลังการใช้รูปแบบการสร้างทักษะการเอาตัวรอดเมื่อต้องเผชิญภัยอันตรายและการเผชิญ ภาวะฉุกเฉินของครูที่เลี้ยง สถาบันพัฒนาสุขภาพเขตเมือง พื้นที่ตั้งจังหวัดนนทบุรี

พบว่า ก่อนการฝึกอบรม เท่ากับร้อยละ 46.32 แต่หลังการฝึกอบรมมีคะแนนเฉลี่ยสูงขึ้นเป็นร้อยละ 85.73 เมื่อทดสอบความรู้ก่อนและหลังฝึกอบรม พบว่า ความรู้ก่อนและหลังฝึกอบรมมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ซึ่งความรู้หลังการฝึกอบรมเพิ่มขึ้นเนื่องจากการเข้าอบรมรูปแบบการสร้างทักษะการเอาตัวรอดเมื่อต้องเผชิญภัยอันตรายและการเผชิญ ภาวะฉุกเฉินของครูที่เลี้ยง สถาบันพัฒนาสุขภาพเขตเมือง พื้นที่ตั้งจังหวัดนนทบุรี เนื่องจาก การจัดทำารพัฒนารูปแบบการสร้างทักษะการเอาตัวรอดเมื่อต้องเผชิญภัยอันตรายและการเผชิญ ภาวะฉุกเฉินมีการบรรยายละเอียดเนื้อหาสาระของเรื่องที่เกี่ยวข้องสถานการณ์ปัจจุบัน มีการให้ความรู้เกี่ยวกับการพัฒนารูปแบบการสร้างทักษะการเอาตัวรอดเมื่อต้องเผชิญภัยอันตรายและการเผชิญ ภาวะฉุกเฉินหลายวิธี เช่น เอกสารประกอบการบรรยาย และวิดีโอสาธิต ทักษะการเอาตัวรอดเมื่อต้องเผชิญภัยอันตรายและการเผชิญภาวะฉุกเฉิน มีการจัดหาสื่อในการประชาสัมพันธ์และใช้เทคนิคการสอนที่เหมาะสม มีรูปแบบและขั้นตอนการฝึกอบรมที่พัฒนาทักษะตั้งแต่การฝึกทักษะการประเมินสถานการณ์ การฝึกการเอาตัวรอด การขอความช่วยเหลือจากผู้อื่น สำหรับครูที่เลี้ยง และการฝึกเด็กปฐมวัยให้ช่วยเหลือตนเองเมื่อต้องเผชิญเหตุการณ์ การฝึกอบรมเป็นขั้นตอนเข้าใจง่าย รวมถึงผู้เข้าฝึกอบรมได้มีส่วนร่วมในการอบรมและได้ลงมือปฏิบัติจริง มีการให้ความรู้ที่เป็นประโยชน์ และสามารถนำไปปฏิบัติได้จริงเมื่อเผชิญภาวะฉุกเฉิน สอดคล้องกับการศึกษาของ สมบัติ นพรัก⁽¹⁰⁾ เรื่องรูปแบบการพัฒนาครูผลการวิจัยพบว่า ความรู้ก่อนและหลังฝึกอบรมการพัฒนาครูมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ซึ่งความรู้หลังการฝึกอบรมเพิ่มขึ้นเช่นกัน เขวารินทร์ แก้วพรม⁽¹¹⁾ เรื่องรูปแบบการพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้ผลการวิจัย พบว่า ความรู้ก่อนและหลังฝึกอบรมมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ซึ่งความรู้หลังการฝึกอบรมเพิ่มขึ้นเช่นกัน

ข้อเสนอแนะต่อการปฏิบัติงาน

1. ควรเน้นการมีส่วนร่วมของทุกภาคีเครือข่ายให้มีส่วนร่วมในการพัฒนารูปแบบทักษะการเอาตัวรอดเมื่อต้องเผชิญภัยอันตรายและเผชิญภาวะฉุกเฉินและนำแนวทางไปศึกษาในศูนย์พัฒนาเด็กปฐมวัยหน่วยงานอื่น

เพื่อปรับปรุงรูปแบบทักษะการเอาตัวรอด เมื่อต้องเผชิญภัยอันตรายและเผชิญภาวะฉุกเฉินให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

2. ควรนำรูปแบบการสร้างทักษะการเอาตัวรอดเมื่อต้องเผชิญภัยอันตรายและเผชิญภาวะฉุกเฉินในศูนย์พัฒนาเด็กปฐมวัยหรือสถานรับเลี้ยงเด็ก กำหนดเป็นหลักสูตรการฝึกอบรม อย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง เพื่อทบทวนทักษะ และเพิ่มประสบการณ์ เมื่อต้องเผชิญกับสถานการณ์ไม่พึงประสงค์

3. กระบวนการพัฒนาหลักสูตร ควรมีการสร้างเครื่องมือข้อคำถามที่พัฒนาตามสถานการณ์ปัจจุบัน หรือเอกสารประกอบการบรรยาย หรือวิดีโอสาธิต เพื่อให้สอดคล้องกับเหตุการณ์ปัจจุบัน ที่สามารถเข้าใจสถานการณ์ต่างๆ นำไปปฏิบัติได้ง่ายและคล่องตัวเมื่อต้องเผชิญกับสถานการณ์จริง

ข้อเสนอแนะในการศึกษาครั้งต่อไป

1. ศึกษาประสบการณ์ทักษะการเอาตัวรอดเมื่อต้องเผชิญภัยอันตรายและเผชิญภาวะฉุกเฉินของครูที่เลี้ยงในศูนย์พัฒนาเด็กปฐมวัยหรือสถานรับเลี้ยงเด็ก จากหน่วยงานอื่น เพื่อพัฒนาเป็นหลักสูตรการฝึกอบรม

2. นำรูปแบบการสร้างทักษะการเอาตัวรอดเมื่อต้องเผชิญภัยอันตรายและเผชิญภาวะฉุกเฉินในศูนย์พัฒนาเด็กปฐมวัยหรือสถานรับเลี้ยงเด็ก กำหนดเป็นหลักสูตรการฝึกอบรม ประจำปี ทุกสถานศึกษา ให้มีความพร้อมต่อสถานการณ์ไม่พึงประสงค์ต่างๆ

3. กำหนดเป็นรายวิชาเฉพาะภาคบังคับ ในการศึกษาทักษะการเอาตัวรอดเมื่อต้องเผชิญภัยอันตรายและการเผชิญภาวะฉุกเฉิน หลักสูตรการฝึกอบรมของครูที่เลี้ยงในการดูแลเด็กปฐมวัย

เอกสารอ้างอิง

1. นัทธี จิตสว่าง. ถอดบทเรียนจิตวิทยา เกรดดิง ทางออก ป้องกันความรุนแรง [อินเทอร์เน็ต]. 2566 [เข้าถึงเมื่อ 2566 ม.ค. 10]. เข้าถึงได้จาก: <https://dmh.go.th/newsdmh/view.asp?id=30197>
2. รัชดา คงขุนเทียน. หนี ซ่อน ลี้ เอาชีวิตรอดปลอดภัยในเหตุการณ์กราดยิง [อินเทอร์เน็ต]. 2566 [เข้าถึงเมื่อ 2566 ก.พ. 20]. เข้าถึงได้จาก: <https://www.ryt9.com/s/iq01/3344747>
3. กาญจนา ศรีสวัสดิ์. รายงานการทบทวนสถานการณ์ ความรุนแรงจากการถูกทำร้าย 5 ปี (2558-2562) [อินเทอร์เน็ต]. 2566 [เข้าถึงเมื่อ 2566 ก.พ. 20]. เข้าถึงได้จาก: <https://ddc.moph.go.th/uploads/publish/1175720210909094610.pdf>
4. เกศินี วุฒิวงศ์. แนวทางการเอาชีวิตรอดจากเหตุการณ์กราดยิงในพื้นที่สาธารณะ สำหรับพยาบาล. วารสารสมาคมพยาบาลแห่งประเทศไทยฯ สาขาภาคเหนือ. 2563;26(2):116-27.
5. จิรฐา จรวงษ์. การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมครู เรื่อง กลยุทธ์การสอนทักษะการคิดสำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษา [วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์ดุสิตบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน]. ชลบุรี: มหาวิทยาลัยบูรพา; 2556.

6. พชรกมล กลั่นบุศย์. หลักสูตรระยะสั้น หลักสูตรทักษะเอาตัวรอดได้เมื่อเกิดเหตุฉุกเฉิน สำหรับนักเรียนหลักสูตรใหม่ พ.ศ. 2564 [อินเทอร์เน็ต]. 2566 [เข้าถึงเมื่อ 2566 ก.พ. 26]. เข้าถึงได้จาก:
http://acad.vru.ac.th/about_acad/staff/fileup_Achievement/5.pdf
7. วิริณธ์ กิตติพิชัย, อังคินันท์ อินทรกำแหง, จุฑามาศ แก้วพิจิตร. การประเมินผลหลักสูตรการพัฒนาผู้บริหารสถาบันอุดมศึกษา (นบอ.) ตามโครงการเสริมสร้างความเข้มแข็งด้านการบริหารมหาวิทยาลัยใหม่. วารสารพฤติกรรมศาสตร์. 2553;16(1):56-70.
8. สุกัญญา พรน้อย, ณัฐกฤตา งามมีฤทธิ์, สมโภชน อเนกสุข. การพัฒนาตัวบ่งชี้ความปลอดภัยในโรงเรียนประถมศึกษา. วารสารดุขภูมิต่างสังคมศาสตร์. 2553;10(3):733-43.
9. นภัสวรรณ พชรธนสาร, สมรัตน์ เลิศมหาฤทธิ. ความชุก ลักษณะ และปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการเกิดเหตุความรุนแรงขณะปฏิบัติงานในสถานที่ทำงานของบุคลากรทางการแพทย์หน่วยงานอุบัติเหตุและฉุกเฉินของโรงพยาบาลภาครัฐในเขตบริการสุขภาพที่ 6. วารสารสมาคมเวช ศาสตร์ป้องกันแห่งประเทศไทย. 2561 ;8(2):212-25.
10. สมบัติ นพริก, สำราญ มีแจง, เทียมจันทร์ พานิชยผลินไชย, อมรรัตน์ วัฒนาธร, ชำนาญ ปาณาวงษ์. รูปแบบการพัฒนาคูและผู้บริหารสถานศึกษาแบบไซโรงเรียนพื้นฐานในโรงเรียนขนาดเล็ก: กรณีศึกษาของจังหวัดพิษณุโลก. วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร. 2557;16(4):141-54.
11. เขาวรินทร์ แก้วพรม, จำเนียร พลหาญ, ชยากานต์ เรืองสุวรรณ. รูปแบบการพัฒนาคูด้านการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 สำหรับโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 3. วารสารวิชาการธรรมทรศน์. 2564 ;21(4):196-212.